

**De Ivre Ac Potestate Romanorvm Pontificvm,
Imperatorvm, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De petitione hæreditatis, & quem admodu[m] scriptus hæres in possessionem mittatur. ca. lxx.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](#)

IMPERAT. AC REGVM. 985
DE PETITIONE HAEREDITATIS,
& quemadmodum scriptus heres in pos-
sessionem mittatur.
Cap. LXX.

S V M M A R I V M .

- 1 Hereditatis petitio, eo loco instituenda est, ubi habet domiciliam
is, qui possidet.
- 2 Testamentum quale esse debet.
- 3 Heres possidere non dicitur, nisi possessionem apprehendat.
- 4 Missio in possessionem qualiter probetur, & qualiter fieri possit,
Item & quomodo contradictor debeat rationem reddere sua
contradictionis, remissione.
- 5 Instrumentum depositis, executionem habet paratam.
- 6 Index cartularius quis dicatur.
- 7 Heres petendo missionem ostendens in possessione iudici testa-
mentum, utrum habeat necesse testatoris mortem probare.
- 8 Beneficium. l. fin. C. de adict. diu. Adri. t. q. l. cuiam competat.
- 9 Quando sunt duo testamenta eodem die confecta, neque de
prioritate atque posteritate appareat. Et in uno eorum, alii
quis institutus sit heres, in altero, item aliis, quae eorum suc-
cedent, limita.
- 10 Prescriptionis exceptio, Excludatne petitorum & possessorum,
remissione.
- 11 Conditionaliter institutus, utrum, ante conditionis eventum posse
possessionem rerum hereditariarum petere possit.
- 12 Duobus de hereditate contendentibus, quid agendum.
- 13 Quae requirantur ad hoc, ut fiat missio in possessionem, remis-
sione.
- 14 Possessorum d. l. si. in quo differat ab interdicto quorum bono-
rum.
- 15 Producitur libello petitionis per possessorem hereditatis, quomodo
fieri debeant interrogations.
- 16 In petitione hereditatis, aut si necesse exprimere, sine enim testa-
mento heres, vel ab intestato.
- 17 Forma libelli in hereditat. petitione, remissione.

ERR 3

18 Incora

- 18 Incorporalia aliquando proprie, Improprie, Et improprieſime possidentur.
 19 Utilis hæredit. petitio, an decur contra illum, qui cum titulo pessi det.
 20 Probans, rem possessam fuisse per defunclum, tempore mortu, an sufficienter probet in petit. hæredit.
 21 Conuentus hæredit. petitione, utrum posſit line pendente aliquam rem rendere sine indicu decreto.
 22 Iuramentum in item, non defertur super re non extante.
 23 Bonæ fidei possessor, per litu contestationem male fidei efficitur.
 24 Iudicium amuerale, an particularē indicum impedit.
 25 Hominis animus, soli Deo notus est.
 26 Modus probands quam esse male fidei possesseorem, remifſue.
 27 Hæredit. peti. tollat arne longo tempore, Et quo tempore prescriba tur, remifſue.

Eritio t̄ hæreditatis eo loco instituenda est, vbi habet domicilium is, qui possidet; & enī proponitur, vbi res ipse sitae sunt, sicut superius diximus. in regula de actione reali. Missio autem in possessionem si petatur per iudicis officium, ibi consultius per officium iudicis petetur, vbi res sunt. Iudex autem, in cuius iurisdictione non sunt, mittere non posset per se, sed eo addito; petia iure domicili rei pronunciare posset, deinde destinare litteras ad eum, in cuius territorio res sitae sunt, vt. ff. de bonis auctoritate iudicis possit possid. l. cum vhus s. penul. Pro missione autem in possessionem imploratur officium iudicis, vt cum quis est institutus hæres in testamento non cancellato, nec in aliqua sui parte vitiatō, mittitur in possessionem, primō quam substitutus, & sic per ordinem de singulis qui gradu præcedunt, vt habetur in l. quamuis. C. de edicto diui Adria. tollen. quandoque tamen institutus cum substituto mittetur, vt. ff. de hæredi. insti. l. s. pater. Fiet missio in possessionem rerum earum, quæ testatoris fuerunt tempore mortis, vel per eum detinebātur, vt quia ~~commodare~~ erant, vel depositæ, aut pignoratae, cum & hæ veniant

veniant in petitione hæreditatis, vt. ff. de petitione hæreditatis. l. & non tantum. Et quod supra diximus de testamento non concellato.

† Dic, quod testamentum debet esse tale, quod in prima figura sine vituperatione appareat, nam virtutin, quod subiaceat oculis corporalibus, impedit missionem rerum hæreditiarum, secundum Ayo. in rubri. de edicto diui Adria. Virtutum autem incorporale, quod non subiaceat virtuti, ut si dicatur filius defuncti in testamento præteritus, & ita dicatur testamentum ipso iure nullum, vel si dicatur falsum, vel si dicatur inofficium, vel alio vitio visibili subiectum; vel si dicatur defunctus esse seruus, non impedit missionem, vt in l. quamvis. C. de edicto diui Adria. vt infra dicemus. Item etiam, si regeretur hæreditatis petit. vel petitorio iudicio, non prætermitterentur, immo ante alia principaliter cognoscerentur, ut C. de petit. hæred. l. liber. Sed in iudicio possessorio fecus, nisi possessor probaret incontinenti, & euidenter iuuisibilia via testamenti, vel aliquas rationes, quibus repellere hæredem, vt ff. ad exhibendum. leg. iij. f. ibidem, & de Carboniano edicto. leg. iij. f. causa cognitio, & l. si is, à quo. ff. vt in possessione legatorum. Et si hæres sit institutus in testamento nuncupatio post aditam hæreditatem, quæ solo animo fit, agetur adipiscendæ possessionis rerum hæreditiarum per interdictum, quorum bonorum. vt. ff. quorum bonorum. lege. j. Si autem hæres sit institutus in scriptis, fit messio per tex. in l. fina. C. edicto diui Adria. tol. & Petrus de bella pertica in lege. j. C. vbi hæritate agitur, dicit, quod possessorum & scriptum in rem; & ideo reus gratia possessionis sortitur forum: sed vbi possessorum est personale, vt si deieicisti aliquem de fundo suo, tunc non sortiris forum gratia rei, sed gratia delicti: & sic dicit, quod vbi res sunt, potest reus conuenire, cum petitio hæreditatis sit in rem scripta, & gratia rei sortiatur quis forum. & hoc tangit ad ea, quæ dixi in principio. Et nota, quod si duo faciant controversiam, & quilibet eorum dicat se hæredem institutum in solidum, & possessorius; certe ei possessio acquiritur, qui potiora iura

ostenderit, ut in l. vltima. s. fin autem quis. C. de edicto dicitur
Adri. toll.

¶ Et nota, quod haeres non dicitur possidere, nisi appre-
hendat possessionem, ut ff. de acquiren. posses. l. cum haere-
des. Et existentia sui hereditatis facit quem suum haeredem,
sed non possessorem. ff. de usucapio. l. si homo. Ideo sequi-
tur, quod omni haereditati suo, quam necessario, quam
extraneo est necessarium beneficium legis fina. C. de edi-
cto dicitur, Adri. toll. cum maximum commodium sit habere
possessionem, in qua consistit emolumenitum fructuum.
ut not. ff. de acquiren. posse. l. i. s. ex contrario. & l. certum.
C. de rei vendi. & ibi Cinus. Bald. ponit quatuor casus,
in quibus licet occupare haereditatem propria autorita-
te; quos vide per eum in dicta l. fina. in i. col. Sed quando
aliquis vult accedere cum licentia iudicis, citantur citan-
di; & si nemo possideret, nemo est de necessitate citandus; &
haereditati scripto ostendo testamento, ut superius diximus,
dabitur possessio bonorum, ubi non est contradictor, alias
dabitur possessio habenti iura priora, sublata annali excep-
tione. ita Bal. in d. l. f. in iij. col. & vide Bal. in ix. col. vbi di-
cit, quae causae sint aptae ad contradicendum.

Et quero, rebus existentibus extra territorium, quid
agendum? & dic, quod si pronuntiatio dimittendo sit
eum legitimo contradictore, fieri missio ad litteras pro-
nuntiantis; quia inter partes facilius, & iura suum vi-
gorum extendunt ubique. vrl. cum unus. s. is, qui. ff. de
bonis auctor. iudi. po. absque litteris vero fieri non posset;
quia de alieno processu non potest quis se intromittere,
nisi rogatus, seu inquisitus, quia tunc imaginem gerit
illius. si autem nemo contradicit, non potest iudex, qui
non discussit, mandare aliquid alij iudici, per ea quae
notat Innoc. in cap. solet, in fine, de sententia excom-
muni. Et nota istam pronuntiationem esse priuilegiatam,
ut ab ea appelletur. & Bald. dicit, quod si interloquendo
emanauit, possit querela poniri superiori; secus si diffinitiu-
m est pronuntiatum; quia ius facit inter partes. l. si prætor. ff.
de iu.

¶ Et qualiter probetur missio, & missio qualiter possit
fieri.

beri, & quomodo contradicitor debeat dicere causam super
contradictionis, vi. Bald. in d.l. fina, in finali, & penultima
colum. Et Petrus de bella pertica dicit etiam in l. quamuis.
C. de edicto diuini Adria. referendo. Azonem, quod nulla
exceptio prodest contra heredem scriptum, ut non mittan-
tur in possessionem; nisi paratus sit incontinenti probare,
qui eam opponit; & dicit, quod illa exceptio non est aliter
admittenda; neque a filio preterito, qui sit in possessione.

Et Alexand. in d.l. quamuis, dicit, quod exceptio, que
venit in continenti probanda, non videtur requirere al-
tiorem indaginem. & dicit etiam ibi Alexan. quod excep-
tio dolo facis, quia petis, quod restitutus es, habet locum
in iudicij possessorij, quando excipiens offert probare in
continenti exceptionem. Sed istud limitatur aliquibus
modis per Angelum, & Paul. de Cast. in d.l. quamuis. & Pe-
trus dicit, quod non habet locum ista exceptio in interdi-
cto adipiscendae. & Alexand. de hoc se remittit ad ea, que
dixit in l. naturaliter. §. nihil commune, ff. de acquir. posse.
& Alex. in d.l. fin. dicit, quod testamentum habet execu-
tionem paratam. & ad hoc Bart. ponderat illum tex.

† Et instrumentum depositi habet executionem para-
tam secundum Barto. in l. si quis, in verbo illico. C. deposi-
ti. Angelus etiam in aueten. de heredi. & Falcidia. §. illud.
dicit, quod legatarius, vel fideicommissarius petunt con-
tra heredem executionem testamenti prolegato, vel fidei-
commissio. Est notabilis gloss. in verbo, decreto. alium ca-
sum ponit Barto. in l. ij. ff. de iure iuran. per illum tex. scilicet
quando promissor deserret iuramentum stipulato-
rii iuranti se debere recipere, quantum in ipso contractu
stipulationis est deductum. de quo vide Bald. & Salicet. in
l. j. C. de rebus creditis. & vide Bald. in l. si duo patroni. §. si
quis iurauerit. ff. de iure iuran. & Paulus de Cast. in l. post
rem. ff. de re iudic. Alium casum vide per Imol. & Pal. in L.
ait prætor. §. j. ff. de re iudicata, scilicet quando instru-
mentum continet preceptum factum a notario ei, qui se
in contractu obligauit; & se debere confessus est: † at-
tentio, quod notarius de iure communi est iudex car-
tularius habens iurisdictionem in volentes; iuxta notara-

Rer. 5 pte.

per docto. in l.j. ff. de iudi. cum similibus. Diciteiam Ale-
xand. in d.l. fina. quod cancellatio reddit scripturam sus-
pectam; & sic instrumenta, quæ habent executionem pa-
ratam, non debent esse cancellata. ita Pau. allegando Bald.
in d.l. fin. & dicit hoc deberi intelligi, quando cancellatio
effet in parte substantiali. vide Bart. in l.j. in fine. ff. de his,
quæ in testamento delentur. & vide Pau. in l. nostram. C.
de testam. Et de scriptura suspecta vide Bald. in consi. xj.
secunda parte. Et in quantum lafo. querit in dicto, l.fin.
quid si originale habet interlineationes diueratarum ma-
nuum. vj. Ludouicum Romanum insingularibus fol. viij.
& ibi vide, quid si in instrumento exhibito deficiat dies,
& in originali non deficiat. Et vide Bald. in dicto consi.
incipiente, in Christi nomine. punctus in quæstio. Lauren-
tij. &c. & vide lafon. in principio ij. col. & vide in vi. colu.
mb. dicit, quod rasura instrumenti regulariter vitiat in-
strumentum. vide Spec. in titulo / de re scriptis. præsenta.
in s. dicto; versic. item excipitur. docto. in cap. cum inter
dilectos. de fide instrumentorum. Abb. in ca. cum vene-
rabilis, de religiosis dominibus. Et est notandum, quod fidei-
commisarius habet remedium dictæ l. fina. postquam in
eum sit translatum ius hæreditarium. ita Alexand. referen-
do Barto. & alios. lafo. in iij. colu. tenet etiam, quando fidei-
commisario vniuersali effet facta restitutio, quia ante
restitutionem nulum ius haberet; & hæredi. qui semel ceci-
dit à possessione rerum hæreditariarum, non competit am-
plius peritio hæreditatis, nec bonorum possessio. Item in
fideicommissario vniuersali. lafo. vt supra.

7 An hæres petendo se mitti in possessionem, & ostendit testamentum iudici, habeat necesse probare mortem te-
statoris. Bart. in d.l. fin. tenet, quod non, ex quo habet in-
strumentum testamenti; & sic præsumptione pro se, quod
testator sit mortuus; quia viuo testatore notarius non de-
bet dare copiam testamenti hæredi. allegat l. ij. ff. sed h. du-
bitetur, cum l. sequenti. ff. quemadmodum testamenta a-
periuntur. Salic. & Pau. tenent cum Bart. sed Alexand. re-
probat Bar. & secundum eum requiritur saltem semiplena
probatio mortis, quæ in summarij, vel in istis executiuit
suffit.

sufficit, ut declarat Bar. in l. ij. s. fina. C. ubi in rem actio, vel saltem requiritur iuramentum hæredis, ut in l. thesaurus. st. ad exhibendum. Iason. ibi tenet cum Bar. in iudicio possessorio, quod est modici præiudicij; sed si veller facere declarari se hæredem, & sic in petitorio, deberet probare testatorem esse mortuum. Et qualiter, & per quos modos possit probari, vide doct. in l. si quidem. ff. solu. ma. & in dicta l. ij. s. dubitetur & quilibet præsumitur viuere tempus, centum annorum, ut lege, s. C. de sacrosanctis ecclesijs.

^g 1 Et nota, quod substituto vulgari, vel pupillari, & substituto venienti ex tacita pupillari contenta sub expressa vulgari competit remedium possessorum dictæ l. fina. vide Iason. in iiiij. col. & Bart. tenet etiam, & bene loquitur, ut refert Alex. in d. l. f. in iiiij. col. vbi etiam tenet, quod etiam comperit remedium dictæ l. filio non instituto a matre, que post nativitatem filij mortua est isto filio præterito; qui tamen pro instituto habetur. text. notabilis in d. iij. ff. de inoficio testamento. & ibi vide Bald. tenentem istam opinionem.

Et dicit Barto. quod etiam Episcopo pro pauperibus competit beneficium dictæ l. & idem secundum Barto. in executoré, maxime pauperū, tenet Innoc. & alij in c. cura tibi, de testa, Barto & omnes in l. hæreditas ad Statum. ff. de hære. institu. & in l. centurio. ff. de vulgari, & pupillari. dum tractat de copendiosa facia puberibus. Sed nota, quod iudex debet esse competens admittendum hæredem in possessionem, quia debet habere merum, & mixtum imperium: & requiritur, quod bona sint in territorio suo; alias, ut iam diximus, scribet iudici illius loci, in quo bona sita sunt. & vide de hoc Iaso. in v. col. Sed nota, quod appellatione hæredis largo modo continetur bonorum possessor, & sic competit ei remedium dictæ l. vt per docto. ibi. & in dicta l. f.

Dubitat Bal. an competit dictum beneficium venientibus ab intestato, postquam probaverunt per testes redactos in scripturam, quod eis delata erat hæritas ab intestato; & dicit, quod videtur, quod sic ex aequitate, qua dicimus compo-

competere instituto in testamento nuncupatio; quia ~~ven~~
nientes ab intestato habent tacitam voluntatem defuncti.
I. conficiuntur &c. I. si quis cum nullum, ff. de iure codicil-
lorum. dicit tamen Bald. non audeo hoc firmare, quia nul-
la lex hoc dicit. sed Alexand. in vide colu. tenet cum Bald.
& Iaso. in viij. colum. & allegant plura fundamenta. Et est
notandum, quod scriptura priuata testamenti in scriptis
solemniter conditi valer, quando non est vitiosa. ita Ale-
xand. in v. colum. Item nota, quod Idecommissarius uni-
uersalis, cui pure debet restituiri hereditas, si sit in possessio-
ne rerum hereditariarum, est legitimus contradictor ad
impediendum possessionem heredi scripto: securus si non
possideret. ita Alex. in d. l. ff. in ix. colu.

¶ † Et nota, quod quædo sunt duo testamenta eodem die
confecta, nec caparet de prioritate, neque de posteriorita-
te; & in uno est institutus unus, & in alio aliis, nemo eo-
rum erit heres propter nimiam incertitudinem. Ista est
communis opinio secundum Alberi. in dicta l. fina. saluo,
nisi unus eorum possideat, aliis non, vel nisi in uno testa-
mento essent instituti venientes ab intestato, secundum
Barto. sed meo iudicio hoc est parvæ utilitatis; quia forsi-
tan esset utilius venientibus ab intestato succedere ab in-
testato, quam ex testamento. Sed dic, quod si in uno
testamento esset aliquid relictum pœ causæ, in alio non;
illud testamentum præsumitur ultimum, & præualet.
ita Iason. in dicta lege. fina. in finali colum. allegando
Ludouicum Romanum in auctent. similiter. C. ad l. Fal-
cidiam. & ibi vide, quid in duobus rescriptis; quid si res
periantur duo instrumenta; quid in duobus codicillis. &
de duc. rescriptis sub eadem data inuicem contrarijs,
text. est in cap. si a scde, de præbendis, in vi. & ibi vide
docto.

¶ † Et nota, quod exceptio præscriptionis excludit tam
petitorum, quam possessorum. ita Bart. post gloss. in d. l.
ff. Et nota, quod apertura testamenti debet fieri secundum
consuetudinem loci, in quo celebratus est actus apertura.
ita text. in l. ij. C. quemad. testa. aperi. Et petitur aperiri of-
ficio iudicis in l. j. eodem titulo. Et qui petit aperiri, debet
iurare

furare de calumnia, afferendo putare sua intereste, tex. in l.
fina, eod. titu. & dicit Pau. de Cast. in. dicta l.i. quod si qui
petit, non vult facere expensam, nisi sit certus aliquid sibi
esse relictum, quod iudex potest compellere notarium ad
ostendendum ipsi iudici. Et si aliquid est relictum, faciat
dari in publicam formam illam particulam, que ad illum
pertinet, cum die, & consule taliter, quod fidem faciat. &
ita dicit de facto seruari.

Et nota, quod institutus sub conditione non potest pe-
tere ante conditionis eventum possessionem rerum hære-
ditarum, text. est in l.i.C. de edito diui Adri. tollen. Et
nota, quod in iudicio quantuncunque summario persona
cum qua litigatur, debet plene legitimari, licet causa ipsa
requirat summariam cognitionem. ita Bar. & Sali. in l.qua-
uis. C. de edito diui Adria. & Alex. ibi ad finem. & Bal. in
extrauaganti, ad reprimendum.

Et quia superius diximus, quod rasura instrumenti viti-
at instrumentum, vide tamen plures limitationes per Iaso.
in d.l.fin. Et est notandum, quod si hæres possidet aliquas
res hæreditarias, & aliquas non, debet petere confirmari
in possessionem earum rerum, quas non possidet; & de no-
uo mittatur in possessionem earum rerum, quas non pos-
sidet. & iste erit in practica totus modus agendi. ita Alex.
in d.l.fin. in si. reprobando Cinum.

Quid in eo hærede instituto, in quem auctoritate statu-
ti ipso iure intelligitur translata possessio? & quid de pa-
tre, cui desert hæreditas repudiata per filium? vi. Alex. in
d.l.fin. in iiiij.col.

† Et est notandum, quod si duo contendunt de hæredi-
tate, consilium est, quod quis præueniat in occupando bo-
na; sed si simul concurrunt, ne partes veniant ad arma, iu-
dex inhibebit utriusque, ne ad possessionem accedat, ita Ins.
no. in cap. præsentia, de probationibus & Spec. in tit. de se-
questratione possession. & fruct. vers. sed nunc idem, dicit,
ne partes veniant ad arma, res litigiosa debet sequestrari.
Ego intelligo hoc esse verum, si neuter possidet; sed si unus
possidet, propter metum armorum non est recedendum
recto tramite iuris. ita Bal. in l. f. C. de ordine cog. & in ca.
ij.ds

ij. de vita, & honest. clericorum. & in cap. i. de sequestrati, possell, & fruc. & vide Bal. in l. ordinarij. C. de rei vendica. & vide Hippolitum de Mar. in practica sua, in fol. l.ij. & vide Iaso. in l. quidam estimauerunt. s. si cer. de vbi ipse cundum Pau. & Alex. querit, an iudex possit cogere par tes litigantes ad faciendum compromissum in amicum co munem. & licet de iure nemo cogatur facere compromissum, ipse tamē Iaso. ponit ibi aliquas limitatioēes: & nō referto, li et sint singulares; quia non sunt præsentis speculationis.

13 Et nota secundum Paul. de Castro in d. l. si. que requirantur ad hoc, ut fiat ista missio. Primo, quod de testamen to sit confecta scriptura, & sic testamentum inscriptis; & sufficit; quod producatur coram iudice, & aperiatur secū dum formam superius iam dictam absque eo, quod testes ibi descripti recognoscant suas subscriptiones, & sigilla, quantum ad effectum possessionis. Sed hoc non sufficeret, si hæres ageret petitione hæreditatis: sed quia missio ista est modici præiudicij, sufficit, quod prima facie apparat testamētum solenne: quia sufficit summa cognitio non plenaria. Intellige etiam secundum Pau. quando confecta est scriptura notarij. Si autem nulla est confecta scriptura, non potest fieri missio, nisi primo examinentur testes, & eorum dicta publicentur auctoritate iudicis, ut haberur in l. publicari. C. de testamentis. Et requiritur, vt iā dixi, quod bona, in quibus sit missio, tenerentur per defec tum tempore suæ mortis. quod intellige iure dominij, siue iure possessionis, siue detentionis, ut sunt res depositæ, & commodeatae, quia etiam pro illis datur peritio hæreditatis ut in l. & non tantum s. de peti. hære. Et etiam fieri missio in bonis, quæ colonus, vel inquilinus, vel precario possidens possidebat nomine defuncti; quia possessio ci uilis erat penes defunctum, vel si non erat, ut in precario. poterat tamen reuocari, & sic fungebatur esse. Et requiritur, quod de tali missione conficiantur scripta publica apud acta; & sicut acta iudicaria debent apparere per scripturam; & alias non possunt probari, nisi proponeretur, quod scriptura fuit confecta, & perdita, ut in c. quoniam cōtra falsam de probationib. iuncto eo, quod habetur in lib.

quo-

quoties, iu. f. ff. de probationi, ita est detenuata, que cōcōditur auctoritate dictæ l. fin. & vide de hoc Pau. in d. l. fin. in ij. colum.

Et t̄ in quo differat possessorum dictæ l. fin. ab interdicto, quorum bonorum, quod etiam est adipiscendæ, vide Pau. de Cast. ibi. in v. col. vbi dicit inter alia, quod interdictum, quorū bono, est de iure prætorio, & interdictum dictæ l. fina, est de iure ciuili, & habent se tanquam excedētia, & excessa.

Et nota, quod contra petentem istud interdictum potest opponi exceptio præscriptionis, & est speciale in ista exceptione; quia redarguit hæredem de negligentia. vide Paul. in vi. col. d. l. & Pau. in col. v. querit, in quo differat istud interdictum à petitione hære. & dicit; dic, ut in glo. excepto uno. in quantum dicit in possessorio non veniut, nisi corporalia.

Restat nunc, vt magis latè aliam partem regulæ aggreditur. s. de petit. hære. quia ea, quæ in ultimis dicuntur, melius memorie commendantur iuxta formam tex. in causa liquido, de consecrat. dist. iij. Ideo notabimus, quod petitio hæreditatis quandoque est directa, quandoq; utilis. Et petitio hæreditatis directa datur succedenti ex testamento, vel ab intestato per legem, vel senatus consultum. Item datur petitio hæredi succedenti per se, vel per alium, vt. ff. de petitio. hære. in l. i. ij. iii.

Et t̄ est notandum, quod proposito libello petitionis hære. faciendæ sunt interrogations possessori, qualiter possideat, vtl. i. in principio. & l. de ætate. q. ij. c. de interrogatorijs actionibus. Et debet interrogari possidēs, an credat se hæredē. Si respondeat, credo, proceditur in petitione hære, quia possidet pro hære. Si respondeat, nō possedeo pro hære. sed habeo titulū, & probauerit, nō procedetur in petitione hæredē. Si non probauerit, præsumitur, qd pro possessorē possideat. & sic secundum Azo. intelligitur, quod dicuntur in l. cog. C. de petitione hære. & sic ille cogitatur dicere, vtrū pro hærede, vel pro possessorē possideat vel secundū Azo. videtur, qd debebat interrogari, possides pro hærede, an pro possessorē? an non? & satis erat, si respondeat, possidet.

possideo pro hærede, vel pro possesso, vel non possideo.
 & serua: vt si de mandacio conuincatur, anittat possessio-
 nem, si dolo, aut lata culpa mentiatur. vt ff. de rei vendi. l.
 penul. alioquin pœnitere potest cum nō sit lis contestata,
 vt ff. de interrogatorijs actioni. l. de ætate. §. vlti. † Et no-
 ra, quod in petitione hæredi. non est necesse exprimere. an
 sit hæres ex testamento, vel ab intestato, nec est necesse ex-
 primere, an sit hæres immediate per se, an vero per mediæ
 personam, quæ petitio hære. est in rem. & vniuersalis ad-
 mittitur petitio causa non expressa; vti. sed & si lege §. pe-
 titio ff. de petitione hæred. & l. si mater, in principio. & ibi
 vide Barto. Sed si iudex videret multum interesse rei con-
 venti, potest cogere actorem ad declarandum per l. defen-
 sor. §. illud. ff. de interrogatorijs actionibus, & tenet Bar. in
 l. iij. ff. de petitione hæred. & vide Iaso, §. actionum. Insti-
 de actionibus. in. xxiiij. colum. Et nota, quod nou tenetur
 quis in petitione hære. specificare res hæreditarias; immo
 sufficit petere hæreditatem rebus non specificatis. gloss.
 est notabilis in l. i. in principio. ff. de edendo; quam sequun-
 tur communiter omnes docto. & etiam comprehendun-
 tur ea, quæ post libellum productum cœpta sunt possideri
 per reum conuentum, & sic ea, quæ non fuerunt specificis
 petita. vide Sali. in l. edita. C. de edendo. Accedat, quod in
 simili dicimus in dote, quod etiam est iudicium vniuersa-
 le, sicut petitio hære. & per Bar. & docto. in rub. ff. soluto
 matrimonio. Et in dote procedit libellus; si aliquis simpli-
 citer petit condemnari ad restituendam dotem non facta
 specificatione alicuius rei dotalis, yr per Bar. Bald. & Salic.
 in l. fina. C. de sententijs, quæ sine certa quantitate prose.
 Et petitio hæredi. competit, siue quis sit hæres in solidum,
 siue pro parte, vti. licet minimam, cum simulibus. ff. de pe-
 titione hæred. dummodo illa pars sit tota hæreditatis; &
 siue continet iura actiue, & passiue. vt late per Bartol. in l. si
 quis seruum. §. ff. ff. de legatis. ij.

† Pau. de Castro in l. regulariter. ff. de petitione hære.
 ponit formam libelli, & dicit, quod declaretur hæres; nam
 hæc actio est mixta, & sicut in rei vendicat. quis petit de-
 clarari se dominum; ita & in ista petit declarari se hæredem;
 & hoc

& hoc venit iure actionis. Item petit condemnari aduersarium ad restituendum, quod possidet, vel in totum, vel in parte, si est haeres pro parte, quantumcunque res sit modica, & pars hereditatis, quam pretendit habere, si magna: nam si valet mille, & res, quae possidetur valet decem; non petit condemnari, nisi in dimidia ipsius rei. Et haec actio datur contra illum, qui possidet pro haerede, vel pro possesso, ut iam diximus. Et pro haerede dicitur possidere, tanquam haeres, cum non sit. Et qui non afferit se haereditam, nec allegat titulum, datur contra illum dicta actio, si rem hereditariam, licet minimam, vel aliquod ius incorporale possideat: nam ista duo requiruntur ad hoc, ut ista actio contra aliquem detur, ut notatur in lege, regulariter. Et haec actio non datur contra titulo possidentem, vt l. haereditatem. C. in quibus causis cessat longi temporis præs.

† Et incorporalia aliquando propriè possidentur, aliquando ¹⁸ impropriè, aliquando impropriissime, & iura incorporalia quasi possidentur. Et dicitur possessio impropriè, quando non coheret rebus corporalibus, ut sunt actiones, quas quis habet contra aliquem: propriè, quando coherent rebus corporalibus, servitutes: impropriissime, ut sunt actiones, quibus quis alicui tenetur. Et quantum ad istam materiam contra ipsum datur haec actio, sicut debitor hereditarius, ut in l. nec villam, in fine. ff. de petitione hereditat. Ergo necessario oportet dicere, quod habeatur pro possesso, cum non detur, nisi contra illum, qui possidet, ut in lege regulariter. ff. de petitione hereditat. & ibi est glossa, quæ semper allegatur, quod actiones non propriè possidentur, nec quasi possidentur, sed impropriè, & impropriissime. Ideo pro eis non datur interdictum possessorium, ut in l. ij. ff. quorum bonorum. & dicit Pau. de Castro, quod per hoc legitæ reprehendunt cano, qui dicunt, reperiri possessorum in actionibus personalibus, ut in capit. quæ relam, de electio. sed illud procedit secundum Pau. in actionibus personalibus competentibus ad aliquid annum, vel menstruum præstandum; non sic, quando præstatio non est annua, vel menstrua. Ita loquitur

Sff

tur

tur gloss. in dicta l. regulariter. Ideo decisio canonistarum est bona, & utilis; quia si ille, qui est in quasi possessione annua præstationis, turbetur, vel spolietur in ea, habet utile interdictum, ut possidetis, vel unde vi. ut in illo cap. quæ relam. & vide doctor. in l. certis artis. C. de pactis. & omnino vide Innocent. in cap. in literis, de restitutione spoliatorum.

19 † Et est notandum, quod petitio hereditatis utilis datur contra illum, qui possidet cum tirulo, si titulus non est habilis ad transferendum dominium, ut in l. nec ullam. & in l. Meratius. ff. de petitione hereditatis. Et quia superior diximus, quod petitio hereditatis non datur contraria titulo possidentem, ut colligitur ex dicta lege, nec ullam, est necesse assignare rationem, quia est principale fundatum totius materiae. gloss. in l. hereditatem. C. in quibus causis cessat long. temp. ponit unam rationem, quia qui afferit titulo possidere, non contradicit agenti, nec negat ipsum esse heredem, sed dicit rem, quam ipse possidet, non pertinere ad alium, sed ad se; quia emit a tali, vel fuit sibi donata: sed quando non allegat titulum, sed afferit se heredem contradicit agenti; & iudicium non est nisi inter dicentes, & contradicentes: & ubi non est contradictione, non est propriè iudicium; quia actor principaliter afferit se esse heredem, & hoc petit declarari. Et in hoc debet esse contradictione, ut esset proprium iudicium. Ista ratio est bona, sed non perfecta; ideo doctor. assignant, aliam rationem, quia qui allegat titulum, allegat potentius ius, & fortius, quam ille, qui afferit se heredem, & agit hac actione, ubi non solum veniunt res, quae erant in dominio defuncti, sed veniunt ea quae fuerunt in hereditate reperta, vel quia commodata defuncto, vel penes eum deposita, ut in l. & non tantum. ff. de petitione heredi. † Et sufficit probare, quod res, quam petit, tenebatur, & possidebatur per defunctum tempore mortis. Istud est facile probare, sed ille, qui allegat titulum, allegat dominium, vel quasi dominium; unde cum possit esse, quod res, que petitur, fuerit in hereditate reperta, tamen non erat defuncti, sed erat illius, qui nec pos-

sideret

sider ex titulo, quem allegat; non sequitur, tu es hæres. &
ista res fuit in hæreditate reperta, ergo debes me vincere,
cum ego allegem potentius ius, quam, tu: ideo ne frustis
litiges, repellenis ab agendo. Ettunc titulus excludit hanc
actionem, quando est sufficiens ad translationem domi-
nij, vel quasi; alias secus; vt in titulo commodati, vel
depositi. ita Pau. de Castr. in l. regulariter, in iij. col. ff. de
petitione hære. sed Iaso. in §. actionum. In l. de actio. in
xxvij. col. non teserendo Pau. de Castro in d. loco con-
tra morem suum, dicit, quod rationes, quare petitio hære.
non datur contra titulo possidentem, vnam ponit gloss. in l.
l. hæreditatis. C. de petitione hære. aliam ponit gloss. in l.
hæreditatem. C. in quibus causis cessat lsn. tem. & ambas
reprehendit Bart. in d. l. hæreditatis. & ibi assignat veram
rationem, quæ communiter tenetur, & fuit ratio antiqui-
rum, & tamen Cinus, in l. cogi. C. de petit. hære. quod ille,
qui agit petitione hære. fundat se solum in titulo suo. Si
igitur conuentus possidet, & habet titulum, sicut ipse.
vnde cum habeat istud plus, quod possidet, merito non
debet conueniri petitione hæred. & etiam suprascriptam
rationem ponit Bart. in l. pro hærede, in principio. ff. depe-
ti. hære. & vide ibi Iaso. ponentem aliquas limitationes
ad dictam regulam in d. §. actionum, in xix. & xxx. colu.
Sed miror de antiquitate, quæ lucernari & tot paginas
inaniter consumpsit. Nam si aliquis diceret, quare petitio
hæreditatis non datur contra titulo possidentem? respon-
deo, quia petitio hæred. fuit introducta à iure ciuili; & si
daretur contra talēm, esset tollere defensiones, quæ iure
ciuili competunt iusto titulo possidenti. Nota bene hoc,
quia alia potius videntur esse iomnia, quam prudentium
opiniones.

Et hæc actio datur contra possidentem prævia rerum
hæreditarum, vel exacta debitoribus hæreditarijs. Item
datur contra habentes actionem occasione rerum hære-
ditarum, vt teneantur cedere, si erant bona fidei pos-
sessores. de hoc vide text. in leg. etiam §. item à debitore.
& vide ibi Bart. & Pau. ff. de petit. hæred. & feudum, vel
emphiteosis an veniant in petitione hæred. vide Bart. &

Sff 2 Pau,

Pau.in l.item videndum. §. nunc videndum. An autem possessor hære. si rem aliquam alienauit, nunquid pretium teneatur ad rem hæreditariam? vide Barto.in l. imperator. §. s. ff. de legatis. ij.

²¹ † Et an conuentus peti, hære, possit pendere lite vendre aliquam rem sine licentia iudicis, ita quod alienatio valeat, vide notabilem textum in l. diuus Pius, in principio. ff. de petit. hære, vbi dicitur, quod potest alienare et hæreditarias, si præstitit satisfactionem.

Etsunt hæc notanda, quod incorporalia veniunt in actione, cum illa natura tantum, quam habent naturaliter non accidentaliter. Et ideo unum simulum, quod à principio debebatur, veniet in hæreditatis peti. non aliud quod est ex insciatione, vt lege. item veniunt. §. cur prædictimus. & l. illud. §. actionem. & l. euicta. ff. de petit. hære.

Item in ista actione veniunt res principales, & omnia rei accessio. Et una est hæc actio pro rebus, & fructibus quia est vniuersalis. Et quidam dicunt, quod bone fide possessor in hac actione non facit fructus suos. sed vide tenet in l. item veniunt. §. item, vbi dicitur, quod fructus industriales à bonæ fidei posseffore percepti, veniunt in hac actione iure actionis, scilicet, petitionis hære. licet in rei vindicatione aliter sit. vide ibi Pau. de Cast. in d. l. item veniunt, ff. de peti. hære. & ibi videle. sed & si l. §. vlt. & l. quosi ouis. & l. ancillarum, cum similib. & accipe fructus impensa deducta, vt. ff. eod. l. si a patre. §. vlt. Item veniunt omnia quæcumque occasione alienationis rerum habuit posseffor, vt puta pœnam, vel usuram. Item venit damnum datum posseffori, vt. ff. de peti. hæred. l. si à patre, §. si posseffor. Item veniunt in hac actione, quæ posseffor exegit à debitoribus hæreditarijs nomine suo, non nomine veri hæredis. tex. ii. l. sed & si lege. §. de peti. ff. de peti. hære. & vi. Azo. in summa. in rub. de petitione hære. & vide l. iij. §. debitor. ff. de transactionibus. Item veniunt ea, quæ quis dolo deligit posseffere, si extant. Si vero sunt deperdita, vel diminuta, teneatur ad pretium commune; quia in rerum natura deligit esse diminutum, vt. ff. de petitione hæred. l. si posseffor. §. vltim.

& l. deperditum. Et hoc in rebus hæreditariis, quæ non o-
nerabant hæreditatem, vel non erant steriles; nam in his, si
quidem vendantur post item motam, velante, venit tan-
tum præcium acceptum, vt, ff. pe petrio. hæred. l. item ve-
niunt. s. a quo. & l. i. possessor. s. j. & ff. de rei vendic. l. item
si verberatum. s. si quis rem. Item veniunt vsluræ fructuū; &
omnia prædicta veniunt præstâda a malæ fidei possesso: in
bonæ fidei autem approbatur regula, quæ non fallit, id est
quod nullo casu teneatur aliquid præstare in petitione hæ-
re, nisi in quantum sit locupletior tempore rei iudicatæ,
vel litis contestatæ.

Bonæ fidei autem est, qui habet iustam causam putan-
di se hæredem, vel etiam iniustum errando, puta in iure, vt
satis sit, quod non versatur dolo. vt l. item veniunt. s. om-
nes. & l. sed & si lege scire. s. consului. ff. de peti. hære. & l.
igitur. s. ij. ff. d. libe. causa.

Restat nunc, vt dicamus, quid de illo, qui dolo desit
possidere, & res extant non deperditæ, vel diminutæ; &
conuentus nullo modo potest restituere; contra illum ius-
ratur in item. ita Azo. in rubri. deti. hære. Sed tu vide doct.
in l. possessor. s. restituere. ff. de peti. hæred. & ibi dicit Pau.
de Cast.

[†] Nota mirabilem decisionem, quod iuramentum in li. 22
tem non defertur super re non extante, licet reus fuerit in
dolo; quia non sufficit dolus præteritus, vt deferatur, sed
requiritur dolus præsens. Et nota declarationem ad s.
idem placere, vbi dicitur, quod cōuenit ad præcium ille,
qui post petitam hæreditatem vendidit. Nam potest con-
ueniri etiam ad res ipsas cum fructibus, & potest iurari in
item contra ipsum re extante propter delictum præteri-
tum, licet in præsenti non sit in dolo; quia facit, quod face-
re potuit, vt recuperaret, & non potuit. vt in d. s. restituere.
& ff. pignoribus. si fundus. s. in venditione. sufficit ergo do-
lus præteritus, si res extat; secus, si non extat. & hoc vult in
effectu tex. in d. s. restituere.

Et ibi querit Pau. quare super re, quæ non extat, non
defertur iuramentum in item? responde secundum Pau.
quia super illa, quæ non erat, non potest haberi affectio-

S. 3 cum

cum non potest restituī; quando autem erat, potest restituī: & ideo, vt restituatur, iuratur contra dolosum, vt sit solitus ad restituendum. & vide de hoc Pau. in l. sed & si legē. s. i. ante litem. s. i. de petit. hāre. vbi dicit, quōd ad defērendū iuramentū in litem, non requiritur contumacia in non restituendo ad mandatum iudicis, sed sufficit dolus in defēndo possidere. Sed in actionibus stricti iuriū videtur requiri dolus in non restituendo ad mandatum iudicis, nec sufficit primus dolus, vt. ff. de rei vendi. l. qui restituere, in s. i. & vi. Paul. de Cast. in l. in actionibus. s. i. de in litem iurando. Et nota, quōd qui dolo defēdit possidere, tenetur vtili actione, quā succedit loco directe; quia vere non possider, sed habetur pro possesso; sed hāres eius tenetur actione in factū, vide docto. in l. nec ullam. s. i. au-tem. ff. de petitione hāredi. Et hāc actio quandoque dicitur directa, quandoque vtilis, vide docto. in l. etiam. s. i. ff. de petitione hāreditatis.

23. ¶ Et nota, quod possessor bona fidei efficitur malae fidei per litis contesta, immo per litis motionem secundum glo. & Sali. in l. j. C. de peti. hāre. & bona fidei possessor hāreditatis an faciat fructus suos, vide. Pau. in d. l. j. C. de petitio. hāre.

Et nota, quōd si petitor hāreditatis soluit creditoribus hāreditarijs, in casu succumbentia subuenitur officio iudicis mercenario vel negotiorum gestorum actione, de quo vide Paul. de Cast. in l. s. i. in fin. colum. C. de peti. hāre. Item nota, quōd controversia dicitur ante litem contestatam, glossa est in l. diuus Pius. s. i. de peti. hāre. Idem in querimonia, vt in l. iij. C. s. i. reg. & ff. de procuratoribus. l. non solum. s. i. status, & notat Cinus in l. s. i. quis maior. C. de transactionibus.

Et nota, quōd virium litigiosi in vniuersalibus contrahit per solam citationem. rex. est in d. l. diuus Pius, & es-set in singularibus iudicis, si sit quæstio de dominio, vt in aucten. de litigiosis. s. i. & illa aucten. est posita in titulo de litigiosis. Hoc nota ad ea, quā superius dixi de malae fidei possesso. & notabis etiam, quōd quæstio hāreditatis defertur, quousque quæstio de falso testamento expeditur.

Nam

Nam sicut possessor hæreditatis debet satis dare, quando mors est controversia super hæreditate; ita quando est morta super falso testamento, quæ est preparatoria ad petitionem hære. tex. est in l. diuus Pius. §. diuus.

† Et nota, quod iudicium vniuersale non impedit iudicia particularia. vi. do. & in l. si testamentum; & in l. si quis libertatem. ff. de peti. hære. Et nota etiam ea, quæ tradunt doct. in l. si bona fidei. vbi dicunt, quod iudicium vniuersale potest moueri per tertium. Et nota, quod emens hæreditatem à fisco potest hac actione conueniri, vide doct. in l. si quis ius. ff. de peti. hære. & vide ea, quæ dicunt in l. nec ullam. §. item si quis fisco, eodem titulo.

Et nota, quod in restitutione hæred. habetur ratio impensarū factarū in infirmitate, & sepultura defuncti, & p̄batur per sacramentum, vbi expensa sit verisimilis arbitrio boni viri. vide docto. & Salice. in l. in restituenda. C. de peti. hære. & vi. tex. in l. fi. in §. in computatione. C. de iure delibe. vbi vi. Alexandrum & doct. & vi. tex. in l. si quis p̄ redēptio. C. de donatio. Item nota, quod si possessor sine titulo dubitans cōueniri hac ratione, acquirat titulum ab aliquo tertio, non evitatactionem, quæ iā nata erat. vide doctor. in l. si rem, & p̄cīū. ff. de petition. hæredita. & ista questio fuit disputata in l. cogit. C. de peti. hæred.

† Et quia superius diximus de malæ fidei possessore, & probatio est difficilissima, cum animus hominis soli Deo sit notus, vide modum probandi per Paul. de Castr. in l. sed & si lege, §. quod autem, ff. de peti. hære. & ibi vide multa per docto. circa malæ fidei possessores. Est autem actio peti. hæred. ciuilis, quia senatusconsultum induxit, vt. ff. de petit. hæred. l. item veniunt. §. pridie. & ff. de legibus, & senatusconsulti ius ciuile. vnde & centumuiralis dicitur hec actio, quia senatori centum erant numero, vt in l. vlti. C. de peti. hære. Prætor tamen, quia nihil intactum reliquit, super ea tractauit, vt. ff. de peti. hære. l. diuus. & in leg. j. in princ. ff. si pars hæred. peta.

Nota, quod postquam hæres semel est adeptus possessionem rerum hæreditiarum, non potest amplius in futurum intentare dictam actionem. Ratio est, quia iam est

Sff 4 dominus,

dominus, non hæres, & si cecidisti a possessione, compunt tibi alia remedia. vide Barto. in l. j. ff. de fideicon missa, hæred, peti.

26 † Et an petitio hære, tollatur longo tempore, & quod tempore prescribatur, vide loco. in lege, hæreditati C. de peti. hære, & vide Bald. in leg. licet. C. de iure delicti vbi dicit, quod ista actio durat xxx. annis. & vide eum in l. ff. de edito diui Adria. & Alexan. in l. j. C. quando non peten. par. Et qualiter formandus sit libellus in ista penitentia hære, ponit. Spec. in titulo de iudicijs, & dicit coram, & ago contra p. qui possidet, seu tenet hæreditatem. T. ca ex testamento, vel ab intestato successi, unde ago contra eum, quod ipsam hæreditatem, seu bona. T. mihi restitu & eum peto ad id sententialiter condemnari: peto etiam fructus perceptos, & qui percipi potuerunt; & ad hoc expetitionem hære. Et tu diligenter nota istam formam substantialem, & conclusiuam in ista actione. Sed aduerte de Etinam Pau. de Castro in materia istius libelli, qui etiam effulde utilis, & conclusiuus. Et sic remanet ad honorem Dei expedita tota materia praesentis capituli.

DE CRIMINE LAESE MAIESTATIS,
& perduellionis, seu rebellionis.

Cap. LXXI.

S V M M A R I V M.

- 1 Cimen hoc omnia crimina excellit, item quid crimen lese maiestatis.
- 2 Eximens aliquem reum confessum, vel condemnatum, e manibz familiæ, an incidat in hoc crimen.
- 3 Mutuans pecuniam rebellibus, vel alia committens in damnum suis Principis, utrum committat crimen lese maiest.
- 4 Quodnam dicatur crimen, quasi lese maiest.
- 5 Conspirans contra principem, qua pena puniri debeat.
- 6 Mater hoc crimen committens, utrum filia ob id aliquid patiat.
- 7 Facientes illicita collegia, an teneantur hac lege.

8 Filii